

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Ano ang Sinasabi ng Bibliya Tungkol sa Karunungan? — Bahagi 2 · Mga Kasulatan sa KJV na may mga Numero ni Strong

PART 2 · ISANG BAGONG PAG-AARAL NA ITINAYO SA SALIGANG DOKTRINANG BIBLIKAL

Karunungan — Saligang Doktrinang Bibliko

BUKAS NA SALITA

Saan nagsisimula ang karunungan? Malinaw na sinasagot ito ng Kasulatan: ang pagkatakot sa PANGINOON ay ang pasimula ng karunungan. Hindi ang mga paaralan ng tao, hindi ang karunungan ng sanlibutang ito; ang pagkatakot sa PANGINOON. Ang salitang Hebreo ay chokmah (H2451, karunungan); ang salitang Griego ay sophia (G4678, karunungan); at ang pintuan patungo sa kanilang dalawa ay yare (H3374, takot). Nalagay na ang saligang iyon. Ngayon ay dumarating ang mga bagong saksi: si Job, na natakot sa Diyos; si Solomon, na humingi ng nakauunawang puso; si Santiago, na nagsasabing humingi sa Diyos; at si Pablo, na nagpapakita sa atin kay Cristo, na siyang karunungan ng Diyos. Kung ang sinuman sa inyo ay kulang sa karunungan, alam ninyo kung kanino hihingi. Saliksikin ninyo ito.

TATLONG TANONG NA SASAGUTIN NG PAG-AARAL NA ITO:

1. Saan matatagpuan ang pasimula ng karunungan?
2. Kung ang sinuman sa inyo ay kulang sa karunungan, kanino siya dapat humingi?
3. Saan nakatago ang lahat ng mga kayamanan ng karunungan at kaalaman?

ANG SALIGAN NA NAILAGAY NA — KARUNUNGAN

ANG PUNDASYON → ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON AY SIMULA NG KARUNUNGAN (AWIT 111:10).

ANG PATIBAYAN → MABUTING PAGKAUNAWA ANG TINATAGLAY NG LAHAT NA GUMAGAWA NG KANYANG MGA UTOS (AWIT 111:10).

ANG PUNDASYON → KO'Y MAUUNAWAAN MO ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON, AT MASUMPUNGAN MO ANG KAALAMAN NG DIOS (PROVERBS 2:5).

ANG PUNDASYON → ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON AY ANG PAGKAPOOT SA MASAMA (KAWIKAAN 8:13).

ANG PATIBAYAN → ANG PANGINOON ANG NAGBIBIGAY NG KARUNUNGAN (PROVERBS 2:6).

ANG PATIBAYAN → SI CRISTO, NA SA ATIN AY GINAWANG KARUNUNGAN NG DIOS MULA SA DIOS (1 MGA TAGA-CORINTO 1:30).

Pinagtitibay ng Bahagi 2 na ito ang parehong katotohanan mula sa isang bagong hanay ng mga saksi.

MGA SUSING SALITANG GRIEGO

“karunungan” — **G4678 sophia** — karunungan, makamundo o espiritwal

Si Cristo ang kapangyarihan ng Dios, at ang karunungan ng Dios

“matalino” — **G4680 sophos** — matalino, mahusay

ang kamangmangan ng Diyos ay marunong kaysa sa mga tao

“prudensya” — **G5428 phronesis** — kabaitan, kaalamang moral

siya’y sumagana sa atin sa buong karunungan at kabaitan

“kaalaman” — **G1108 gnosis** — kaalaman, pagkaalam

na kinaroroonan ng lahat ng kayamanan ng karunungan at kaalaman, na natatago

MGA SUSING SALITANG HEBREO

“karunungan” — **H2451 chokmah** — karunungan, kasanayan

ibinibigay ng PANGINOON ang karunungan mula sa kanyang bibig

“takot” — **H3374 yare** — takot, paggalang

ang pagkatakot sa PANGINOON ay siyang pasimula ng karunungan

“pag-unawa” — **H998 biynah** — pang-unawa, kaalaman

ang kaalaman sa banal ay unawa

“kaalaman” — **H1847 daath** — kaalaman, katusuhan

ang pagkatakot sa PANGINOON ay pasimula ng kaalaman

ANGKLA NG PAGBUBUKAS

Mga Kawikaan 9:10 Ang pagkatakot sa Panginoon ay pasimula ng karunungan: at ang pagkakilala sa Banal ay kaunawaan. [**H998 biynah** ■] [**H1847 daath** ■] [**H2451 chokmah** ■] [**H3374 yare** ■]

ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON = ANG PASIMULA NG KARUNUNGAN + ANG KAALAMAN NG BANAL = KAUNAWAAN.

(Ang aking mga sariling kaisipan — ang karunungan ay may pinto, at ang pinto ay yare (H3374, takot) — ang takot sa PANGINOON. Hindi isang sindak na tumatakas sa kanya, kundi isang pusong yumuyuko na nakikinig sa kanya. Magsimula sa pinto; ang chokmah (H2451, karunungan) ay nasa loob.)

I. ANG SIMULA NG KARUNUNGAN

A. Mga Kawikaan 1:7 Ang takot sa Panginoon ay pasimula ng kaalaman: nguni't ang mangmang ay humahamak sa karunungan at turo. [**H2451 chokmah** ■] [**H1847 daath** ■] [**H3374 yare** ■]

ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON = ANG PASIMULA NG KAALAMAN + HINAHAMAK NG MGA MANGMANG ANG KARUNUNGAN AT ARAL.

B. Job 28:28 At sa tao ay sinabi niya, Narito, ang pagkatakot sa Dios ay siyang karunungan; at ang paghiwalay sa kasamaan ay pagkaunawa. [**H998 biynah** ■] [**H2451 chokmah** ■]

ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON = KARUNUNGAN + LUMAYO SA MASAMA = UNAWA.

II. HUMINGI SA DIYOS, NA NAGBIBIGAY SA LAHAT NG TAO NANG MASAGANA

A. Santiago 1:5 Nguni't kung nagkukulang ng karunungan ang sinoman sa inyo, ay humingi sa Dios, na nagbibigay ng sagana sa lahat at hindi nanunumbat; at ito'y ibibigay sa kaniya. **[G4678 sophia ■]**

KUNG KULANG SA KARUNUNGAN ANG SINUMAN SA INYO → MAGHINGI SIYA SA DIYOS → IBIBIGAY SA KANIYA.

B. 1 Mga Hari 3:9 Bigyan mo nga ang iyong lingkod ng isang matalinong puso upang humatol sa iyong bayan, upang aking makilala ang mabuti at ang masama; sapagka't sino ang makahahatol dito sa iyong malaking bayan? **[H995 biyn ■]**

BIGYAN MO NGA ANG IYONG LINGKOD NG ISANG MATALINONG PUSO UPANG HUMATOL SA IYONG BAYAN → UPANG AKING MAKILALA ANG MABUTI AT ANG MASAMA.

C. 1 Mga Hari 3:12 Narito, aking ginawa ayon sa iyong salita: narito, aking binigyan ka ng isang pantas at matalinong puso; na anopa't walang naging gaya mo na una sa iyo, o may babangon mang sinoman pagkamatay mo. **[H2450 chakam ■]**

MASDAN, IBINIGAY KO SA IYO ANG PUSONG MARUNONG AT NAKAKAUNAWA → WALANG GAYA MO BAGO SA IYO.

D. Mga Kawikaan 2:6 Sapagka't ang Panginoon ay nagbibigay ng karunungan, sa kaniyang bibig nanggagaling ang kaalaman at kaunawaan: **[H2451 chokmah ■]**

SAPAGKA'T ANG PANGINOON AY NAGBIBIGAY NG KARUNUNGAN → SA KANIYANG BIBIG NANGGAGALING ANG KAALAMAN AT KAUNAWAAN.

(Ang aking mga sariling kaisipan — Humingi si Solomon, at ibinigay ng Diyos. Sinasabi rin ni Santiago na bukas pa rin ang parehong pinto: humingi sa Diyos, na nagbibigay sa lahat nang sagana at walang panunumbat. Ang Isa na nagbigay ng marunong na puso sa hari ay nagbibigay rin sa iyo. Humingi nang may pananampalataya.)

III. HINDI ANG KARUNUNGAN NG SANLIBUTANG ITO

A. 1 Mga Taga-Corinto 1:25 Sapagka't ang kamangmangan ng Dios ay lalong marunong kay sa mga tao; at ang kahinaan ng Dios ay lalong malakas kay sa mga tao. **[G4680 sophos ■]**

ANG KAMANGMANGAN NG DIYOS = MAS MATALINO KAYSA SA MGA TAO + ANG KAHINAAN NG DIYOS = MAS MALAKAS KAYSA SA MGA TAO.

B. 1 Mga Taga-Corinto 3:19 Sapagka't ang karunungan ng sanglibutang ito ay kamangmangan sa Dios. Sapagka't nasusulat, Hinuhuli niya ang marurunong sa kanilang katusuhan: **[G4680 sophos ■]**
[G4678 sophia ■]

ANG KARUNUNGAN NG SANLIBUTANG ITO = KAMANGMANGAN SA HARAP NG DIYOS.

C. Santiago 3:15 Hindi ito ang karunungan bumababa mula sa itaas, kundi ang nauukol sa lupa, sa laman, sa diablo. **[G4678 sophia ■]**

ANG KARUNUNGANG HINDI BUMABABA MULA SA ITAAS = NAUUKOL SA LUPA + SA LAMAN + SA DIABLO.

D. Santiago 3:17 Nguni't ang karunungan buhat sa itaas, ay una-una'y malinis saka mapayapa, banayad, madaling panaingan, puspos ng kaawaan at ng mabubuting bunga, walang inaayunan, walang pagpapaimbabaw. **[G4678 sophia ■]**

ANG KARUNUNGANG MULA SA ITAAS = UNA-UNANG DALISAY + PAGKATAPOS MAPAYAPA + MAAMO + PUNO NG AWA AT MABUBUTING BUNGA.

(Ang aking mga personal na kaisipan — Ipinapakita ni Santiago na may dalawang uri ng karunungan: isa mula sa ibaba, isa mula sa itaas. Ang sophia (G4678, karunungan) na mula sa itaas ay una sa lahat ay malinis, saka mapayapa. Kung ito ay nagbubunga ng alitan at inggit, hindi ito nanggaling mula sa Ama. Kilalanin ito sa bunga nito.)

IV. SI KRISTO, ANG KARUNUNGAN NG DIYOS

A. 1 Mga Taga-Corinto 1:24 Nguni't sa kanila na mga tinawag, maging mga Judio at mga Griego, si Cristo ang kapangyarihan ng Dios, at ang karunungan ng Dios. **[G4678 sophia ■]**

SI KRISTO = ANG KAPANGYARIHAN NG DIYOS + ANG KARUNUNGAN NG DIYOS.

B. 1 Mga Taga-Corinto 1:30 Datapuwa't sa kaniya kayo'y nangasa kay Cristo Jesus, na sa atin ay ginawang karunungan mula sa Dios, at katuwiran at kabanalan, at katubusan: **[G4678 sophia ■]**

SI KRISTO JESUS AY GINAWANG KARUNUNGAN + KATUWIRAN + KABANALAN + KATUBUSAN PARA SA ATIN MULA SA DIYOS.

C. Mga Taga-Colosas 2:3 Na siyang kinatataguan ng lahat ng mga kayamanan ng karunungan at ng kaalaman. **[G1108 gnosis ■] [G4678 sophia ■]**

ANG LAHAT NG MGA KAYAMANAN NG KARUNUNGAN AT NG KAALAMAN = NAKATAGO KAY CRISTO.

(Ang aking sariling kaisipan — huwag hanapin ang kayamanan bukod sa taguan ng kayamanan. Itinago ng Diyos ang lahat ng sophia (G4678, karunungan) at ang lahat ng gnosis (G1108, kaalaman) sa kanyang Anak. Itinago, hindi nawala — itinago kung saan mo ito matatagpuan. Hanapin si Cristo, at natagpuan mo ang karunungan.)

V. ANG KARUNUNGAN AY ANG PANGUNAHING BAGAY — ANG KANIYANG HALAGA AT ANG KANIYANG MGA GAWA

A. Mga Kawikaan 3:13 Mapalad ang tao na nakakasumpong ng karunungan, at ang tao na nagtatamo ng kaunawaan. **[H2451 chokmah ■]**

MAPALAD ANG TAO NA NAKAKASUMPONG NG KARUNUNGAN + AT ANG TAO NA NAGTATAMO NG KAUNAWAAN.

B. Mga Kawikaan 3:18 Siya ay punong kahoy ng buhay sa mga nanghahawak sa kaniya: at mapalad ang bawat isa na nangamamalagi sa kaniya.

SIYA = ISANG PUNONGKAHOY NG BUHAY SA MGA NANGANGAPIT SA KANYA + MAPALAD ANG BAWAT ISA NA NANGHAHAWAKAN SA KANYA.

C. Mga Kawikaan 4:7 Karunungan ay pinaka pangulong bagay; kaya't kunin mo ang karunungan: Oo, sa lahat mong kukunin ay kunin mo ang unawa. **[H998 biynah ■] [H2451 chokmah ■]**

KARUNUNGAN = ANG PINAKAPANGUNAHING BAGAY → KUMUHA NG KARUNUNGAN + AT SA LAHAT MONG PAGTAMO AY MAGTAMO KA NG UNAWA.

D. Santiago 3:13 Sino ang marunong at matalino sa inyo? ipakita niya sa pamamagitan ng mabuting kabuhayan ang kaniyang mga gawa sa kaamuan ng karunungan. **[G4678 sophia ■] [G4680 sophos ■]**

ANG TAONG PANTAS → IPAKITA NIYA SA PAMAMAGITAN NG MABUTING ASAL ANG KANYANG MGA GAWA NA MAY KAAMUAN NG KARUNUNGAN.

(Ang aking mga personal na kaisipan — ang karunungan ay higit pa sa pagkaalam; siya ay isang punong-kahoy ng buhay, at ang punong-kahoy ay nakikilala sa kaniyang bunga. Kunin muna siya, at pagkatapos ay ipakita siya sa pamamagitan ng isang mabuting pamumuhay, na may kababaang-loob.)

BIBIG NG DALAWA

Mga Kawikaan 9:10 Ang pagkatakot sa Panginoon ay pasimula ng karunungan: at ang pagkakilala sa Banal ay kaunawaan.

ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON = ANG SIMULA NG KARUNUNGAN.

Mga Awit 111:10 Ang pagkatakot sa Panginoon ay pasimula ng karunungan; may mabuting pagkaunawa ang lahat na nagsisisunod ng kaniyang mga utos. Ang kaniyang kapurihan ay nananatili magpakailan man. **[H2451 chokmah ■] [H3374 yare ■]**

ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON = ANG PASIMULA NG KARUNUNGAN + MABUTING PAGKAUNAWA ANG TINATAMO NG LAHAT NA NAGSISIGANAP NG KANYANG MGA UTOS.

Mga Kawikaan 1:7 Ang takot sa Panginoon ay pasimula ng kaalaman: nguni't ang mangmang ay humahamak sa karunungan at turo.

ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON = ANG PASIMULA NG KAALAMAN.

Mangangaral 4:12 At kung ang isang tao ay manaig laban sa kaniya na nagiisa, ang dalawa ay makalalaban sa kaniya; at ang panaling tatlong ikid ay hindi napapatid na madali.

AT ANG PANALING TATLONG IKID AY HINDI NAPAPATID NA MADALI.

ANG ANINO AT ANG KATUPARAN

Shadow 1 Mga Hari 3:12 Narito, aking ginawa ayon sa iyong salita: narito, aking binigyan ka ng isang pantas at matalinong puso; na anopa't walang naging gaya mo na una sa iyo, o may babangon mang

sinoman pagkamatay mo.

AKING BINIGYAN KA NG ISANG PANTAS AT MATALINONG PUSO → O MAY BABANGON MANG SINOMAN PAGKAMATAY MO.

Fulfillment Mateo 12:42 Magbabangon sa paghuhukom ang reina ng timugan na kasama ng lahing ito, at ito'y hahatulan: sapagka't siya'y nanggaling sa mga wakas ng lupa upang pakinggan ang karunungan ni Salomon; at narito, dito'y may isang lalong dakila kay sa kay Salomon. **[G4678 sophia ■]**

SIYA AY NANGGALING SA MGA KADULU-DULUHANG BAHAGI NG LUPA UPANG PAKINGGAN ANG KARUNUNGAN NI SOLOMON → MASDAN, NARARITO ANG LALONG DAKILA KAY SA SOLOMON.

(Ang aking mga personal na kaisipan — ang pinakamatalinong hari ay anino lamang. Ang reyna ay nanggaling sa pinakamalalayong sulok ng lupa upang pakinggan si Solomon; may isang higit na dakila kaysa kay Solomon na naririto — si Cristo, ang karunungan ng Diyos.)

PANANAPOS

Santiago 3:17 Nguni't ang karunungan buhat sa itaas, ay una-una'y malinis saka mapayapa, banayad, madaling panaingan, puspos ng kaawaan at ng mabubuting bunga, walang inaayunan, walang pagpapaimbabaw.

NGUNI'T ANG KARUNUNGANG BUHAT SA ITAAS = PUSPOS NG KAAWAAN AT NG MABUBUTING BUNGA + WALANG INAAYUNAN + WALANG PAGPAPAIMBABAW.

Mga Taga-Colosas 2:3 Na siyang kinatataguan ng lahat ng mga kayamanan ng karunungan at ng kaalaman.

NA SIYANG KINATATAGUAN NG LAHAT NG MGA KAYAMANAN NG KARUNUNGAN AT NG KAALAMAN.

(Ang aking mga personal na kaisipan — isang landas, tatlong hakbang. Nagsisimula ito sa yare (H3374, takot), ang pagkatakot sa PANGINOON. Ipinagpapatuloy ito sa paghingi, sapagkat siya ay nagbibigay sa lahat ng sagana. At nagtatapos ito kay Cristo, na kinaroroonan ng lahat ng kayamanan ng sophia (G4678, karunungan) at gnosis (G1108, kaalaman) na natatago. Isang kaloob, isang Tagapagbigay. Humingi, at ito'y ibibigay.)

PAGSASANAY NA PAGSUSULIT

1. Kawikaan 9:10 — Ang pagkatakot sa Panginoon ay pasimula ng:

- a) kaalaman
- b) karunungan
- c) mga araw

2. Job 28:28 — Ang paghiwalay sa kasamaan ay:

- a) unawa
- b) karunungan
- c) mga kayamanan

3. Santiago 1:5 — Nguni't kung nagkukulang ng karunungan ang sinoman sa inyo, ay:

- a) hanapin ang mga pantas ng sanlibutang ito
- b) humingi sa Diyos, kung sakaling ibigay niya
- c) humingi sa Dios, na nagbibigay ng sagana sa lahat

4. 1 Mga Hari 3:12 — Narito, aking ginawa ayon sa iyong salita: narito, aking binigyan ka ng:

- a) isang pantas at matalinong puso
- b) kayamanan at karangalan
- c) mahabang buhay

5. 1 Corinthians 3:19 — Ang karunungan ng sanglibutang ito ay:

- a) natatago kasama ng Diyos
- b) kamangmangan sa Dios
- c) kahinaan sa Diyos

6. Colosas 2:3 — Na siyang kinatataguan ng:

- a) sa karunungan ng sanlibutang ito
- b) sa iglesia
- c) lahat ng mga kayamanan ng karunungan at ng kaalaman

7. Santiago 3:17 — Ang karunungan buhat sa itaas, ay una-una'y:

- a) malinis
- b) mapayapa
- c) mahinahon

SUSI SA SAGOT: 1-b, 2-a, 3-c, 4-a, 5-b, 6-c, 7-a

PAANO SUMASANGA ANG PAG-AARAL NA ITO

PAANO NAGSASALITA ANG KARUNUNGAN BILANG ISANG PERSONA: SA KAWIKAAN 8:23 SINABI NG KARUNUNGAN, AKO'Y NATATAG MAGMULA SA WALANG PASIMULA; AT SA 1 CORINTO 1:24 TINATAWAG NA CRISTO ANG KARUNUNGAN NG DIOS. SIYASATIN KUNG ANG KARUNUNGAN NA SUMISIGAW SA KAWIKAAN AY ISANG ANINO NG ANAK.

→ **PAANO IBINIBIGAY NG ESPIRITU ANG KARUNUNGAN: SI BEZALEEL AY PINUSPOS NG ESPIRITU NG DIOS SA KARUNUNGAN (EXODO 31:3), AT SI PABLO AY NANANALANGIN NA BIGYAN KAYO NG DIOS NG ESPIRITU NG KARUNUNGAN (MGA TAGA-EFESO 1:17). SIYASATIN KUNG PAANO DUMARATING ANG KARUNUNGAN SA PAMAMAGITAN NG ESPIRITU.**

→ **KUNG PAANO NAGWAWAKAS ANG MANGANGARAL SA PINAGMUMULAN NG KARUNUNGAN: SINASABI NG ECLESIASTES 12:13, MATAKOT KA SA DIOS, AT SUNDIN MO ANG KANIYANG MGA UTOS; SAPAGKA'T ITO ANG BUONG KATUNGKULAN NG TAO. SALIKSIKIN KUNG PAANO NAKAKATUGON ANG WAKAS NG AKLAT SA PASIMULA NG KARUNUNGAN.**

→ **KUNG PAANO TUMATAKBO ANG BAHAGING "HIGIT NA DAKILA KAYSA": HIGIT NA DAKILA KAYSA KAY SOLOMON (MATEO 12:42), HIGIT NA DAKILA KAYSA KAY JONAS (MATEO 12:41), ISANG HIGIT NA DAKILA KAYSA SA TEMPLO (MATEO 12:6). SALIKSIKIN KUNG SINO ANG HIGIT NA DAKILA KAYSA SA HARI, SA PROPETA, AT SA TEMPLO.**

SOURCES & CREDITS

Scripture: Ang Dating Biblia (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).